

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

С. Г. Набока

«21» березня 2024 р.

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ ЗА ВИБІРКОВОЮ ЧАСТИНОЮ
«МЕТОДИКА СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ»
підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	014.11 Середня освіта (Фізична культура)
за освітньо-професійною програмою	Середня освіта (Фізична культура)

Дніпро-Слов'янськ – 2024 р.

Програма кваліфікаційного іспиту за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта (Фізична культура)» спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) (предметна спеціальність: 014.11 Середня освіта (Фізична культура))

Розробники:

Федь І.А., професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, факультету фізичного виховання ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Холодний О.І., доцент, кандидат педагогічних наук, декан факультету фізичного виховання, доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Шайда О.Г., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри медико-біологічних основ охорони життя та цивільного захисту факультету фізичного виховання ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Іванченко С.Г., старший викладач кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, факультету фізичного виховання ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Програма розглянута і схвалена на засіданні вченої ради факультету фізичного виховання.

Протокол №5 від «08» лютого 2024 р.

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«21» березня 2024 р.,

протокол №6

ПЕРЕДМОВА

Підсумкова атестація осіб, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти в ДДПУ, – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, компетентностей вимогам стандартів вищої освіти (за наявності) та відповідної освітньої програми.

Атестація є оцінкою результатів навчання, набутих здобувачем вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) у процесі навчання за освітньою програмою «Середня освіта (Фізична культура)», які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

До підсумкової атестації допускаються здобувачі, які успішно виконали обов'язковий і вибіркового компоненти освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти зазначеної категорії, відповідний навчальний план та не мають академічної чи фінансової заборгованості.

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Фізична культура) проходить у формі кваліфікаційного екзамену «Організація і методика спортивно-масової роботи в школі» за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» і складена на основі навчальних програм з дисциплін «Теорія і методика оздоровчої фізичної культури та загальна історія фізичної культури», «Основи туристично-краєзнавчої роботи та організація туристичних походів», «Психологія фізичного виховання»,

Організація та проведення (підсумкової) атестації здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок створення та організацію роботи атестаційної комісії у "ДДПУ"». Режим доступу: <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/001.pdf>

Атестація здійснюється:

- на підставі оцінки якості засвоєння освітніх компонентів відповідної освітньої програми «Середня освіта (Фізична культура)», рівня професійних знань, умінь та навичок, ступеня сформованості компетентностей;
- за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньої програми підготовки з дотриманням дидактичних принципів формування і реалізації системи засобів діагностики.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою кваліфікаційного екзамену за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» є контроль рівня загальної педагогічної культури випускників і перевірка фактичних знань, умінь та навичок з фундаментальних розділів ТМФВ, які необхідні при викладанні фізичної культури в закладах загальної середньої освіти і є базовими для успішного продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Програма кваліфікаційного екзамену за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» містить основні й найбільш важливі в ідейно-теоретичному та практичному відношенні питання з курсів «Теорія і методика оздоровчої фізичної культури та загальна історія фізичної культури», «Основи туристично-краєзнавчої роботи та організація туристичних походів», «Психологія фізичного виховання»

На екзамені здобувачі повинні продемонструвати знання з теорії і методики фізичного виховання, теоретичні основи фундаментальних розділів педагогіки, та продемонструвати належний рівень сформованості передбачених результатів навчання, в тому числі їх достатність для вирішення завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за спорідненою освітньою програмою, зокрема:

Основними **завданнями** кваліфікаційного екзамену за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» є оцінка володіння майбутніми вчителям фізичної культури системою предметних та спеціальних знань про способи організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, вміння застосовувати їх в умовах конкретної практики.

Згідно з вимогами освітньої програми «Середня освіта (Фізична культура)» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) РВО та робочими навчальними програмами зазначених вище дисциплін, здобувачі повинні **набути** відповідних компетентностей (як динамічного поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей) та **подемонструвати належний рівень** сформованості передбачених результатів навчання, в тому числі їх достатність для вирішення завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за спорідненою освітньою програмою, зокрема:

знання, що стосуються методологічних засад змісту та структури організації і методики спортивно-масової роботи в школі;

вміння: робити науково-методичний аналіз матеріалу організації і методики спортивно-масової роботи в школі, та організовувати продуктивну роботу учнів та здобувачів щодо пошуку раціональних способів розв'язання;

знати методи і форми управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів та здобувачів.

Перелік дисциплін, що входять в програму кваліфікаційного екзамену за вибірковою частиною «Методика спортивно-масової роботи» дозволяють перевірити рівень сформованості набутих компетентностей та результатів навчання та визначити їх достатність для вирішення завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за спорідненою освітньою програмою, зокрема:

Компетентності, рівень сформованості яких перевіряється на екзамені
ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 11. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 10 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 11 Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях.
ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів
ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.
ФК 4 Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).
ФК 5 Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.
ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.
ФК 7 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
ФК 8. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у закладах загальної середньої освіти та спеціалізованої позашкільної (спортивної) освіти.
ФК 9. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності й корекції освітнього процесу з фізичного виховання
ФК 10. Здатність до опанування та використання педагогічних, медико-біологічних, інформаційних технологій для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей учнів і самостійного розроблення методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку дитини
ФК 11 Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, до розроблення методик і технологій з метою розвитку рухових умінь і навичок учнів та їхніх фізичних (рухових) якостей на основі розуміння й застосування засад фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки; здійснення профілактики травматизму.
ФК 12 Здатність складати робочі плани, конспекти практичних і теоретичних занять, фінансові документи для забезпечення освітнього процесу з фізичної культури в закладах загальної середньої та спеціалізованої (спортивної) освіти дітей та молоді.
ФК 13 Здатність оволодівати базовими й новими видами фізкультурної діяльності, здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку.
ФК 14 Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з учнями в закладах середньої та професійної освіти, здійснювати позакласну спортивно-масову, організаційну та навчально-методичну фізкультурно-оздоровчу роботу.
ФК 15 Здатність розвивати в учнів уміння й навички дій різних видів рухової активності, а також роботи в команді, взаєморозуміння та взаємодопомоги методами й засобами фізичного виховання.
ФК 16 Здатність до використання психолого-педагогічних знань в організації освітньо-виховного процесу з фізичного виховання та основ військової підготовки у ЗСО.
ФК 17 Здатність дослідити та визначити проблему, а також ідентифікувати обмеження, зокрема

ті, що пов'язані з питаннями психічного здоров'я; навички міжособистісної взаємодії та спілкування; здатність усвідомленого вибору психо-корекційних, психотерапевтичних та психо-консультативних стратегій.

**Програмні результати навчання,
рівень сформованості яких перевіряється на екзамені**

ПРН 1. Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.

ПРН 2 Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

ПРН 3. Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

ПРН 4. Знає та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

ПРН 5. Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 7. Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 8. Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.

ПРН 9. Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПРН 10 Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 11. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 12. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН 13 Знає та вміє застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок.

ПРН 14. Знає і застосовує у практичній діяльності основні положення в галузі фізичної культури; володіє актуальними технологіями інтегрального гармонійного розвитку людини, технологіями контролю й корекції функціонального та психофізіологічного стану, засобами й методами управління станом людини

ПРН 15. Знає закони й принципи, теорію й методику розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності; правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги.

ПРН 16. Знає закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей у різних видах рухової активності; біологічні, соціальні, психологічні та інші фактори збереження здоров'я, а також біологічні, соціальні, психологічні й духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання та спорту.

ПРН 17. Знає основні принципи користування сучасними інформаційними технологіями для вирішення професійних завдань; використовує засади природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 18. Знає види та форми методичної й організаційної роботи для проведення навчальної роботи в галузі фізичної культури в закладах середньої та професійної освіти, здійснення позакласної спортивно-масової, організаційної та навчально-методичної роботи.

ПРН 19. Володіє педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у дітей і вміє самостійно розробляти методики й технології для інтегрального гармонійного розвитку дитини.

ПРН 20. Володіє руховими вміннями й навичками в обраному виді спорту на рівні кваліфікованого спортсмена, руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; удосконалює руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших

видах спорту

ПРН 21. Уміє самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку та учнями в закладах дошкільної, середньої та професійної освіти, здійснювати позакласну фізкультурно-оздоровчу і спортивно-масову роботу (зокрема зі спортивного туризму й орієнтування).

ПРН 22. Володіє базовими й новими видами фізкультурної діяльності, уміє здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, зокрема за допомогою інформаційнокомунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку

ПРН 23. Уміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту і типових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей групи та окремих учнів.

1. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ кваліфікаційного екзамену «Методика спортивно-масової роботи»

Характеристика тестових завдань

1) Завдання (закритої форми) з вибором однієї правильної відповіді

Завдання має основу та 3-4 варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважають виконаним, якщо учасник ККІ вибрав і позначив відповідь у бланку відповідей.

2) Завдання (закритої форми) з вибором 2-х правильних відповідей

Завдання має основу та 3-4 варіантів відповіді, з яких лише два правильні. Завдання вважають виконаним, якщо учасник ККІ вибрав і позначив відповідь (дві літери у 2-х відведених полях) у бланку відповідей.

3) Завдання (закритої форми) на встановлення відповідності

Завдання має основу та інформацію позначеною буквами; виконання завдання передбачає встановлення відповідності або послідовності застосування.

4) Завдання (відкритої форми) з короткою відповіддю

Завдання має основу та передбачає запис доповнення поданого речення або визначення окремими словами.

Завдання вважають виконаним, якщо учасник ККІ записав вірну відповідь (коротка відповідь у відведеному полі) у бланку відповідей.

5) Завдання (відкритої форми) з розгорнутою відповіддю

Завдання має основу та передбачає виконання завдання у творчому стилі:

- диференціювати;
- узагальнювати;
- комплексно застосовувати набуті методичні знання під час складання фрагментів навчально-виховного процесу.

Завдання вважають виконаним, якщо учасник ККІ в бланку відповідей записав твердження, обґрунтував їх і навів приклади.

2. СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТУ

Білет ККІ складається із **30 тестових завдань**, які мають наступні форми:

10 завдань (закритої форми) з вибором однієї правильної відповіді (по 1 балу за кожну правильну відповідь), **максимум становить 10 балів**;

10 завдань (закритої форми) з вибором двох правильних відповідей (по 1 балу за кожну правильну «відповідь-букву»), **максимум становить 20 балів**;

5 завдань (закритої форми) на встановлення відповідності чи відновлення послідовності (по 1 балу за кожну правильну відповідь на 4 питання), **максимум становить 20 бали**;

1 завдання (відкритої форми) завдання з короткою відповіддю на відновлення послідовності, **максимум становить 10 балів**;

4 завдання (відкритої форми) з розгорнутою відповіддю (по 10 балів за бездоганне виконання кожного), **максимум становить 40 балів**;

Максимальна кількість балів за весь тест – **100 балів**.

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)
(денна та заочна форма навчання)
Атестація

Кваліфікаційний екзамен

«Організація і методика спортивно-масової роботи в школі»

БІЛЕТ № 1

І. Тестові завдання закритої форми:

- з вибором однієї правильної відповіді

(тести № 1 – 10) оцінюються по 1 балу кожне.

1. Виберіть правильний варіант відповіді: "Класифікація фізкультурних організацій:

- А) фізкультурні організації державних відомчих та спеціальних учбових закладів, громадських організацій різних напрямків, оздоровчих та спортивних закладів;
- Б) фізкультурні організації в школах, за місцем проживання, в трудових колективах;
- В) фізкультурні організації в дитячих таборах, для людей літнього віку, на виробництві.

2. В чому полягає позитивний вплив оздоровчої ходьби на організм людини?

- А) у збільшенні частоти серцевих скорочень (ЧСС) та зростанні функціональних можливостей організму;
- Б) у тренуванні витривалості та вентиляції легень внаслідок великих навантажень;
- В) у зростанні тренованості організму та зростанні позитивного мислення.

3. Навести приклади спортивно-масових та оздоровчих заходів для школярів:

- А) секційна робота по видам спорту, танцювальні (вокальні, образотворчі та ін.) гуртки, предметні олімпіади;
- Б) літні оздоровчі табори, змагання по видам спорту, спортивні свята, туристичні походи, фізкультхвилинки, тощо;
- В) спортивні вікторини, міжшкільні та шкільні конференції, творчі вечори-диспути спортивної тематики, зустрічі з спортсменами-призерами та переможцями міжнародних змагань.

4. Скільки категорій та ступенів складності мають туристичні походи:

- А) 3 категорії складності, 5 ступенів складностей;
- Б) 8 категорій складності, 2 ступені складності;
- В) 5 категорій складності, 3 ступеня складності.

5. Дати визначення поняття "азимут":

- А) це відстань між точкою місцезнаходження і кінцевим пунктом (вимірюється в км.);
- Б) це кут між напрямком на північ та заданим напрямком руху і вимірюється в градусах;
- В) це напрям руху на мапі (вимірюється в градусах).

6. Які бувають різновиди маршрутів?:

- А) лінійний, кільцевий, радіальний, комбінований;
- Б) по пересічній місцевості, по гірській місцевості, по рівнині, комбіновані;
- В) водні, сухопутні, підземні (спелео), комбіновані;
- Г) пішохідні, велосипедні, кінні, автомобільні, на човнах (катамаранах).

7. Скільки потрібно мати медичних аптечок в туристичній подорожі:

- А) один комплект на всіх;
- Б) по одному комплекту на кожного;
- В) 3-4 комплекти;
- Г) 2 комплекти.

8. Виберіть рядок, у якому названа умова ефективного мимовільного запам'ятовування:

- А) повторення матеріалу;
- Б) чітка постановка завдання запам'ятати інформацію;

В) використання нової, незвичної, яскравої, цікавої інформації наявність власного інтересу до матеріалу;

Г) висока мотивація до запам'ятовування матеріалу.

9. Виберіть рядок, у якому названа умова ефективного довільного запам'ятовування:

А) використання інформації, яка викликає емоції та інтерес;

Б) наявність цілі, заради якої треба напружувати пам'ять;

В) використання матеріалу, який викликає активну розумову роботу;

Г) використання нової і цікавої інформації.

10. Переключення уваги – це:

А) мимовільне перенесення уваги на інші об'єкти;

Б) свідоме швидке перенесення уваги з одного об'єкту на інший ;

В) неспроможність зосередитись на об'єкті тривалий час;

Г) одночасне виконання декількох діяльностей або спостереження за декількома об'єктами.

- з вибором декількох правильних відповідей

(тести № 11 – 20) оцінюються по 2 бали кожне.

11. Назвати основні види фізкультурно-оздоровчої гімнастики:

А) ранкова гімнастика, виробнича гімнастика, ритмічна гімнастика;

Б) акробатика, художня гімнастика, спортивна гімнастика;

В) атлетична гімнастика, гімнастика за системою “хатха-йога”;

Г) повітряна гімнастика, крос-фіт „гімнастика воркаут”;

12. Що входить в перелік фізкультурно-оздоровчих послуг:

А) забезпечення активних соціальних контактів та сприяння інтелектуальному розвитку;

Б) забезпечення відновлювальних процесів організму та зміцнення здоров'я;

В) відновлення порушених функцій організму та покращення працездатності;

Г) сприяння пізнавальної діяльності та корисному проведенню дозвілля

13. Які чинники впливають на стан здоров'я людини:

А) стиль життя, або дотримання здорового способу життя (50-60%);

Б) інтелектуальний розвиток (близько 20%);

В) генетичні чинники (близько 20%);

Г) служба медичної допомоги (10-15%);

Д) фізичне і соціальне середовище (20-25%);

Є) самоконтроль і самодисципліна (10-15%).

14. Назвіть складові частини здорового способу життя:

А) рухова активність упродовж дня;

Б) збалансоване харчування;

В) проведення занять та тренінгів по фізичній культурі;

Г) правильний відпочинок (уміння подолати стрес);

Д) відсутність шкідливих звичок;

Є) створення та додержання свого стилю та іміджу.

15 – 20 аналогічно.

- на встановлення відповідності, чи відновлення послідовності

(тести № 21– 25) (оцінюються в 4 максимальних бали)

21. Визначте рядок, в якому правильно названі рушійні сили психічного розвитку:

А) вікові кризи;

Б) соціальне середовище;

В) виникнення та розв'язання внутрішніх суперечностей;

Г) психічні новоутворення.

22 – 25 аналогічно

II. Тестові завдання відкритої форми

- на доповнення поданого речення або визначення окремими словами (тест № 26)

(оцінюється 10 балами)

26. Дати визначення терміну “фізична рекреація”: це комплекс заходів, спрямованих на відновлення _____ після фізичної та розумової роботи,.....

з використанням вправ і отримання задоволення від цього процесу.

- *творчого характеру (тест № 27-30) (оцінюється 10 балами за здатність здобувачів диференціювати, узагальнювати та комплексно застосовувати набуті методичні знання під час складання фрагментів навчально-виховного процесу.*

27. Мета фізичного виховання – сприяти...

28. - 30 аналогічно

Затверджено на засіданні кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації протокол № 8 від «12» лютого 2024 р.

Екзаменатор

Іванченко С.Г.

Завідувач кафедри ТМОФВіР

проф. Федь І.А.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційний білет містить 30 завдань, які охоплюють фундаментальні та визначальні теми в системі вивчення дисциплін, що виносяться на екзамен.

Перший блок завдань, що представляє теоретичну частину, складається з тестових запитань-завдань закритого типу. Другий блок (практичний) складається з тестових запитань-завдань відкритого типу.

Здобувач має продемонструвати здатність моделювати фрагменти діяльності фахівця на етапі засвоєння нових знань та характеризувати вжиті методи і прийоми навчання та виховання. Зміст кожного з варіантів включає завдання репродуктивного, репродуктивно-продуктивного, продуктивного або творчого характеру, питання спрямовані на активізацію мислення студента, на застосування вміння аналізувати, доводити, обґрунтовувати свою думку.

Тести та завдання підібрано так, що відповіді на них повинні продемонструвати рівень компетентностей, набутих здобувачами з усіх дисциплін фахової підготовки. Слід відзначити рівнозначність варіантів завдань за складністю.

Відповіді здобувачів вищої освіти на комплексному кваліфікаційному іспиті повинні свідчити про розуміння завдань удосконалення системи фізичного виховання в Україні, наявність високого професійно-педагогічного потенціалу особистості, розуміння свого призначення в суспільстві, поєднання фундаментальних знань із професійними вміннями і навичками; сформованість професійних якостей: високу моральність, духовну культуру, кругозір, доброзичливість та співчуття, чуйність та терпимість, любов до дітей; загальну культуру; виразність та культуру володіння державною мовою.

Під час визначення досягнень здобувачів із кожної дисципліни комплексного кваліфікаційного іспиту загальними об'єктами аналізу стали такі орієнтири:

- характеристика відповіді: елементарна, фрагментарна, логічна, доказова, обґрунтована;
- якість знань: правильність, повнота, глибина, гнучкість, системність, узагальненість;
- рівень оволодіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, робити висновки;
- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, формулювати припущення, розв'язувати задачі;
- самостійність оцінних суджень.

Загальна (кінцева) оцінка за відповідь здобувача на кваліфікаційному екзамені визначається шляхом складання кількості балів, виставлених за відповідь.

Атестаційний екзамен вважається успішно складеним лише за умов, коли здобувач набрав **не менше 60** тестових балів.

Якщо ж учасник атестації набрав **менше 60** тестових балів, то такий здобувач вважається таким, що не склав атестаційний екзамен.

Кожен здобувач, який набрав не менше 60 тестових балів, одержує відповідний бал (від 60 до 100) за 100-бальною шкалою оцінювання та відповідну

оцінку за національною системою оцінювання з урахуванням наступної таблиці відповідності

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
75 – 89 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	неприйнятно

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОЗДОРОВЧОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЗАГАЛЬНА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Правова та програмно-нормативна база розвитку фізкультурно-оздоровчої діяльності дітей дошкільного віку та школярів. Сучасний стан та проблеми ОФК з дітьми дошкільного і шкільного віку. Правова база розвитку сфери фізичної культури і спорту. Закон України “Про фізичну культуру і спорт” (нова редакція). Характеристика Державних програм розвитку фізичної культури і спорту у незалежній Україні.

Основи формування здорового способу життя. Загальна характеристика поняття “здоров’я”. Здоровий спосіб життя та його компоненти.

Оптимізація рухової активності та мотивація до фізкультурних занять дошкільнят і школярів. Рухова активність дошкільнят і школярів. Норми рухової активності. Руховий режим. Формування мотивації та звички до систематичної рухової активності.

Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності з дітьми шкільного віку. Завдання, принципи, засоби та форми фізкультурно-оздоровчих занять дітей шкільного віку. Особливості методики проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі дня школярів. Роль позашкільних навчальних закладів у проведенні фізкультурно-оздоровчої роботи з учнівською молоддю.

Позашкільні навчальні заклади у проведенні фізкультурно-оздоровчої роботи (ФОР) з учнівською молоддю. Позашкільний навчальний заклад як складова системи позашкільної освіти. Характеристика Закону України “Про позашкільну освіту”. Форми організації позашкільної роботи. Районні установи дитячо-юнацьких та молодіжних клубів (УДЮМК).

Методика проведення окремих видів фізкультурно-оздоровчих занять із школярами. Анатомо-фізіологічні особливості організму учнівської молоді. Мета, завдання та напрями фізичного виховання школярів. Організація та методика проведення фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі дня школяра.

Особливості використання нетрадиційних засобів оздоровлення та авторських систем в фізкультурно-масовій роботі з дітьми. Система оздоровлення «Детка» Порфирія Іванова. “Гімнастика пробудження «Миколи Єфименко». Точковий масаж.

Особливості використання циклічних вправ у ФОР з дітьми. Ходьба як основний спосіб пересування людини у просторі. Біг як засіб зміцнення здоров’я. Їзда на велосипеді. Плавання. Ходьба на лижах. Туристичні мандрівки та екскурсії.

Особливості використання ациклічних вправ у ФОР з дітьми. Ритмічна гімнастика: мета, завдання та вплив на організм школярів. Класифікація вправ, які застосовуються у ритмічній гімнастиці. Характеристика шейпінг-юні. Характеристика аеробіки як засобу зміцнення здоров’я школярів

Організація та проведення масових фізкультурно-спортивних заходів (змагань) для школярів. Методика проведення масових фізкультурно-спортивних заходів зі школярами. Особливості проведення ФОР у літніх дитячих таборах. Роль флешмобів, як засобів пропаганди та мотивації у поширенні та заохоченні до спортивно-оздоровчій діяльності.

Фізичне виховання дітей у сім'ї. Біологічний та паспортний вік дитини. Акселерація. Особливості фізичного виховання дитини в сім'ї. Основні функції сім'ї. Завдання фізичного виховання у сім'ї. Форми фізичного виховання дітей у сім'ї. Зміст знання про ФВ у сім'ї для батьків. Методика проведення контролю батьками за станом здоров'я і самопочуттям дітей.

Особливості контролю оздоровчої ефективності фізкультурно-оздоровчих занять дітей. Методика проведення контролю за станом здоров'я і самопочуттям дітей на фізкультурно-оздоровчих заняттях (визначення рівня фізичного розвитку; контроль за фізичною підготовленістю, оцінка оздоровчої ефективності занять за показниками ЧСС, щоденник самоконтролю).

Всесвітня історія фізичної культури. Введення в дисципліну ІФК та спорту, як базову та профільюючу дисципліну. Фізична культура та спорт стародавнього світу. Фізична культура і спорт Середніх віків. Фізична культура і спорт Нового часу.. Фізична культура і спорт Новітнього часу.

ОСНОВИ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ

Теоретичні основи туристично-краєзнавчої роботи. Масовий туризм і його місце в системі фізичного виховання. Джерела розвитку туризму. Система туристська-краєзнавчої роботи у школі. Особливості організації та методика проведення піших і гірських турпоходів з школярами. Забезпечення безпеки. Розробка маршруту навчально-тренувального походу мандрівки. Маршрутна документація. Організація та методика проведення багатоденних туристичних походів зі школярами. Організація та методика розташування туристичної групи на місцевості.

Організація туристичних походів. Види туристичних походів та їх організація. Методика навчання технічним прийомам при проходженні по навісній переправі. Рятувальні роботи в туристичних мандрівках. Надання долікарняної медичної допомоги.

ПСИХОЛОГІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Загальнонаукова характеристика психології фізичної культури та спортивної діяльності. Визначення предмету психології фізичної культури та спортивної діяльності. Психологія спорту в системі наук. Виникнення і розвиток психології фізичної культури та спорту у світі. Загальна методика проведення психологічного дослідження. Основні етапи і методи психологічних досліджень в спорті. Емпіричні методи дослідження. Експеримент в психологічних дослідженнях. Метод аналізу продуктів діяльності. Обробка результатів психологічного дослідження.

Психологічна характеристика діяльності вчителя фізичної культури. Діяльність учителя фізичної культури та її етапи. Завдання та функції вчителя фізичної культури. Форми діяльності вчителя фізичної культури. Умови діяльності вчителя фізкультури. Педагогічні задачі та їх вирішення.

Психологічні основи професійної майстерності вчителя фізичної культури. Компоненти професійної майстерності. Авторитет учителя фізичної культури та його складові. Психологічні основи педагогічного такту. Стили діяльності та керівництва вчителів фізичної культури.

Педагогічне спілкування як засіб виховання і навчання учнів. Засоби спілкування вчителя фізичної культури з учнями. Культура мовлення вчителя фізичної культури. Форми впливу вчителя фізичної культури на учнів у процесі педагогічного спілкування.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОЗДОРОВЧОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЗАГАЛЬНА ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Основна

1. Зубалій М.Д. Основи здоров'я і фізична культура. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів // Фізичне виховання в школі. — 2022. — № 1 — СЛЗ-44: професійний спорт». — Миколаїв: УДМТХ 2003. — 160 с.

2. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. — К. : Олімпійська література, 2018. — Т. 1. — 391 с.

3. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. — К. : Олімпійська література, 2018. — Т. 2. — 367 с.

4. Шамардина Г.Н. Основи теорії і методики фізичного виховання: вибрані лекції. — Дніпропетровськ: Пороги, 2003. — 445 с.

5. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. — Т. : Навчальна книга – Богдан, 2020. — Ч. 1. — 272 с. — .

6. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. — Т. : Навчальна книга – Богдан, 2020. — Ч. 2. — 248 с.

7. Конспект лекцій з дисципліни «Історія фізичної культури» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня спеціальності: 017 «Фізична культура і спорт» очної форми навчання [Електронний ресурс] / Укладач: к. т. н., професор Губарев І. В. Кам'янське: ДДТУ, 2022. 174 с. URL : <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/3/31/6-31-kl3.pdf>.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд.: О.М. Вацеба та ін. — Львів,- НВФ «Українські технології», 2005. — 296 с.

2. Жданова О. Основи проведення рекреаційно-оздоровчих занять / О. Жданова, І. Грибовська, М. Данилевич // Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н., Жданова О. М., Линець М. М. [та ін.] ; за наук. ред. Є. Приступи. — Дрогобич : Коло, 2010. — Ч. 2, розд. 2. — С. 154 — 211.

3. Козлова К.П., Костюкович В.М., Євсєєв Л.Г. Тести для контролю знань студентів — випускників факультету фізичного виховання. — Вінниця, 2000. — 24 с.

4. Куц О.С. Інтенсифікація формування знань з теорії та методики фізичного виховання учнівської молоді: навчальний посібник / О.С. Куц, В.І. Романова — Рівне: О. Зень, 2017. — 384 с.

5. Москаленко Н.В. Орієнтовні уроки фізичної культури в початковій школі з інтерактивними методами навчання для 1 – 4 класів / Москаленко Н.В., Лаврова Л.В., Савченко В.А., Гут Л.М. — Д.: Україна, 2012. — 348 с.

6. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання: Навчальний посібник / Л.П. Сергієнко – Харків: «ОВС», 2007. – 271 с.

7. Сергієнко Л. П. Терміни і поняття у фізичній культурі – Л.П. Сергієнко. – Тернопіль: Навчальна книга -Богдан, 2011.- 264 с.

ОСНОВИ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ

Основна

1. Доценко А. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. Університет «Україна».2022. 128 с.

2. Вільнер В. Б., Бабенко Ю. И. Спортивний туризм (правила змагань). Київ - 2001. -24 -68 с.

3. Мальська М.П., Гамкало М.З., Романів П.В. Активний туризм: теорія та практика: підручник. Київ : Видавець ФОП Піча Ю.В., 2022. 252 с

4. Федорченко В.К., Мініч І.М. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти: навчальний посібник. Вид-во «Ліра-К». 2021. 338 с. <https://lirak.com.ua/preview/12801.pdf>

Допоміжна

1. Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Вид-во Гельветика. 2019. 248 с.

2. Павленко Є.Є., Ільницька Г.С., Павленко В.О. Оздоровчий туризм : навч. посібник для студентів денної форми навчання. Х. : НФаУ. 2021. 114 с. <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/25509/1/%D0%9E%D0%B7%D0%B>

3. Основи краєзнавства: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред.чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 276 с

4. Олішевська Ю. А. Шкільне географічне краєзнавство. Навчальний посібник. Київ : «ФОП Кравченко». 175 с. https://geo.knu.ua/wpcontent/uploads/2021/06/olichavska_geograf_krainoznavstvo.pdf

5. Timmins G. (2018) Exploring Local History. British Association for Local History. 130 p. ISBN: 978-0-948140-03-7 <https://www.amazon.com/Exploring-Local-HistoryPractical-Secondary/dp/0948140038>

ПСИХОЛОГІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Безверхня Г. В. Психологія фізичного виховання. Умань, 2017. 42 с.

2. Воронова В. І. Психологія спорту: навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 2017. 298 с.

3. Воронова В. І. Психологія спорту: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вид. 2-е без змін. Київ : Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України: Олімпійська література, 2019. 271 с.

4. Воронова В. І. Психологічне дослідження особистості як суб'єкта спортивної діяльності. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020. № 2. С. 116-123.

5. Гринь О. Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів / О. Р. Гринь. – К. : НУФВСУ, вид-во «Олімп. л-ра», 2015. – 276 с

6. Кравченко Т.П. Психологія фізичного виховання: навчальний посібник. Переяслав (Київська обл.): Домбровська Я.М. 2021. 218 с.

7. Остополець І. Ю., Лисенко Л. Л. Психологія фізичного виховання: навч. посіб. Слов'янськ : ДДПУ, 2015. 102 с.

8. Професійна майстерність учителя фізичного виховання : навч. посіб. / за ред. Л. В. Заремба та ін.. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 64 с.

Допоміжна

1. Іваній І. В. Психологія фізичного виховання та спорту : навч.- метод. посібн. Суми : ФОП Цьома С.П., 2016. 204 с.

2. Марченко О. Ю. Теоретико-методологічні основи гендерного підходу до формування аксіологічної значущості фізичної культури у школярів : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02. Київ, 2019. 45 с.

3. Психологія туризму : навч. посіб. / О. П. Крупський, О. В. Шевяков, О. М. Ярошкевич, Н. О. Євдокимова. Дніпропетровськ : Акцент, 2015. 194 с.

4. Теорія та методика фізичного виховання: підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту у 2 т. / за ред. Т. Ю. Круцевич. Київ: Олимпийская литература, 2017. Т. 2. 448 с.

5. Федик О. В. Здібності як об'єкт психологічного аналізу. Психологія і суспільство. 2022. №1. С.28-34.

6. Шевяков О. В. Психолого-педагогічні витоки розвитку фізичного виховання та спорту серед молоді Великої Британії у другій половині ХХ — на початку ХХІ століть. Теорія і практика фізичного виховання. 2016. № 1. С. 112-118.